

Všetkým RVPS v SR

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
	č.z. 10832/2023	MVDr. Chudý/	18.12.2023
	č.s. 7528/2023-220	MVDr. Pavlíková	
		02 602 57 230/232	

Vec: Aktuálne informácie ohľadom epizootologickej situácie – HPAI H5N1 v SR a v Európe

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) Vás touto cestou informuje o aktuálnej epizootologickej situácii, pokiaľ ide o vysokopatogénnu aviárnu influenzu (HPAI) H5N1.

Za chrípkovú sezónu 2022/2023 sa posledné ohnisko v chove hydiny potvrdilo dňa 31.1.2023. Pokiaľ ide o voľne žijúce vtáctvo, posledný pozitívny prípad bol potvrdený dňa 1.6.2023.

Po niekoľkomesačnom letnom období v Európe opäť dochádza k nárastu počtu ohnísk a pozitívnych prípadov. V SR bolo prvý decembrový týždeň (5.12.2023) zachytené prvé ohnisko v sezóne 2023/2024.

- Ohnisko v chove vtákov držaných v zajatí (sokoliarstvo) – územná pôsobnosť RVPS Banská Bystrica:

Dňa 5.12.2023 bolo potvrdené ohnisko HPAI H5N1 v sokoliarstve (okr. Banská Bystrica). Podozrenie na nákazu vzniklo po úhyne dvoch kusov chovaných vtákov (myšiak hôrny a sova dlhochvostá). U sovy bol 5.12.2023 laboratórne potvrdený vírus HPAI H5N1. V chove bolo ku dňu potvrdenia ohníska prítomných 21 kusov vtákov (dravce, sovy). Vtáky sú držané oddelene jednotlivo vo vonkajších voliérach. Pravdepodobný zdroj nákazy je kontakt s nakazeným voľne žijúcim vtákom. V ohnisku boli nariadené veterinárne opatrenia na kontrolu chorôb zvierat, zároveň bola uplatnená výnimka zo zabitia vnímavých zvierat v ohnisku a zo zriadenia reštrikčného pásma (zoning) v súlade s delegovaným nariadením (EÚ) 2020/687.

- Ohnisko v Maďarskej republike v blízkosti hraníc so SR (zriadenie pásma dohľadu v územnej pôsobnosti RVPS Komárno):

Dňa 12.12.2023 bolo hlavným veterinárnym lekárom Maďarskej republiky nahlásené na Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR potvrdené primárne ohnisko vysokopatogénnej aviárnej influenzy H5N1 na farme výkrmových moriek na území Maďarskej republiky, v blízkosti štátnej hranice so Slovenskou republikou (lokalita obce Mocsá, župa Komárom – Esztergom). Na farme sa v čase potvrdenia ohníska chovalo 51 445 moriek. Podozrenie na nákazu vzniklo dňa 8.12.2023 z dôvodu zvýšeného úhynu v chove. Boli odobraté úradné vzorky, ktoré boli vyšetrené v maďarskom NRL pre AI.

Ohnisko bolo úradne potvrdené dňa 10.12.2023. Boli vykonané opatrenia v súlade s európskou a maďarskou národnou legislatívou. V chove prebieha v súčasnosti depopulácia. Bolo vytýčené reštrikčné pásmo, tj. ochranné pásmo (rádius 3 km) a pásmo dohľadu (rádius 10 km) okolo ohniska. Pásmo dohľadu čiastočne zasahuje aj dve obce na území SR. Pre katastrálne územia obcí spadajúce do reštrikčného pásma je miestne príslušná RVPS Komárno. Pre obce, chovateľov vtáctva v pásme dohľadu a miestne poľovné združenie boli nariadené veterinárne opatrenia na kontrolu chorôb zvierat. V rámci SR do reštrikčného pásma nespádajú žiadne komerčné chovy hydiny.

Aktuálna situácia v Európe a vo svete je sledovaná na dennej báze prostredníctvom Avian Influenza Portálu OIE a ADNS. Pravidelne sa uskutočňujú webináre, na ktorých EFSA, ECDC a EURL podávajú členským štátom aktuálne informácie ohľadom HPAI v EÚ a vo svete. EFSA pravidelne zverejňuje aj štvrtročné správy o výskyte AI.

V období 2.9. – 1.12.2023 bolo hlásených 88 ohnísk HPAI A(H5) u držaných vtákov a 175 pozitívnych prípadov u voľne žijúcich vtákov v 23 krajinách Európy. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi došlo k oneskoreniu nárastu počtu zistených prípadov HPAI u vodného vtáctva, pravdepodobne z dôvodu neskoršieho začiatku jesennej migrácie viacerých druhov voľne žijúcich vtákov. V tomto sledovanom období boli najčastejšie postihnutými druhmi žerjav obyčajný, pričom úhyny boli popísané v niekoľkých európskych krajinách. Väčšina ohnísk HPAI hlásených u hydiny bola primárnymi ohniskami po zavlečení vírusu voľne žijúcimi vtákmi, s výnimkou Maďarska, kde sa vyskytli dva klastre sekundárnych ohnísk. Vírusy HPAI identifikované v Európe patrili do jedenástich rôznych genotypov, z ktorých sedem bolo nových. Pokiaľ ide o cicavce, sérologický prieskum vykonaný na všetkých kožušinových farmách vo Fínsku odhalil počas tohto vykazovaného obdobia 29 ďalších sérologicky pozitívnych fariem. Voľne žijúce cicavce pozitívne na HPAI boli zisťované najmä v Amerike, odkiaľ bolo po prvýkrát popísané ďalšie šírenie na voľne žijúce vtáky a cicavce v oblasti Antarktídy. Od poslednej správy a k 1. decembru 2023 boli z Kambodže hlásené tri smrteľné a jedna ťažká ľudská infekcia A(H5N1) vírusom vetvy 2.3.2.1c a jedna infekcia A(H9N2) bola hlásená z Číny. Vo Fínsku neboli hlásené žiadne infekcie ľudí súvisiace s detekciou vtácej chrípky u zvierat na kožušinových farmách a infekcie ľudí vtáčou chrípkou zostávajú zriedkavým javom. Riziko infekcie vírusmi vtácej chrípky H5 vetvy 2.3.4.4b v súčasnosti cirkulujúcimi v Európe zostáva pre všeobecnú populáciu v EÚ nízke. Riziko infekcie zostáva nízke až stredné pre ľudí z dôvodu povolania alebo z iného dôvodu vystavených infikovaným vtákom alebo cicavcom (voľne žijúcim alebo držaným). Toto hodnotenie sa vzťahuje na rôzne situácie, ktoré závisia od úrovne expozície (napr. depopulácia ohnísk AI a podobne).

V súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami je na mieste byť ostražití, pokiaľ ide o riziko zavlečenia vírusu do chovov (migráciu voľne žijúceho vtáctva nevieme ovplyvniť), a to najmä pokiaľ ide o komerčné chovy hydiny, a rozšírenie nákazy na území SR.

Obranou proti výskytu nákazy v chovoch je PREVENCIA. V rámci preventívnych opatrení (mnohé sú súčasťou stále platných mimoriadnych núdzových opatrení) upozorňujeme najmä na:

- Pravidlá biologickej bezpečnosti a ich prísne dodržiavanie
- Zamedzenie kontaktu voľne žijúcich vtákov s hydinou, krmivom resp. napájacou vodou
- Zasietovanie výbehov pre hydinu
- Predkladanie krmiva hydine pod prístreškom

Na území SR je nevyhnutné:

1. Dodržiavať Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku platného pre aktuálny rok.
2. Dôsledné dodržiavanie mimoriadnych núdzových opatrení (MNO č. 4373/2005 z 28.10.2005), ktoré sú stále v platnosti.
3. Zvyšovanie informovanosti chovateľov hydiny a vtákov v zajatí o potrebe dodržiavania zásad biologickej bezpečnosti a ochrany chovov pred zavlečením tejto nákazy - v tejto súvislosti je potrebná súčinnosť a spolupráca so starostami obcí a miest a zabezpečenie informovanosti verejnosti.
4. Najmä komerčné chovy hydiny musia byť pod stálym veterinárnym dohľadom, pravidelne kontrolované, chovatelia a ošetrojúci SVL musia byť informovaní o rizikách súvisiacich so zavlečením HPAI do chovu, musia si byť vedomí klinických príznakov (úhyny, zníženie príjmu krmiva, pokles znášky), ktoré by mohli svedčiť pre AI, a v neposlednom rade musia mať dostupné priame kontakty na kompetentných veterinárnych inšpektorov zdravia zvierat z miestne príslušnej RVPS, aby ich mohli kedykoľvek informovať o možnom podozrení v chove.
5. Byť ostražití v prípade nevysvetliteľných úhynov, respiračných a nervových príznakov u cicavcov, a to najmä mäsožravcov (voľne žijúcich aj domácich).
6. V prípade podozrivých prípadov bezodkladne informovať Odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR telefonicky alebo e-mailom.
7. Informovať o aktuálnom vývoji nákazovej situácie aj súkromných veterinárnych lekárov (využiť v tomto období aj školenia organizované RVPS v súvislosti s podpismi zmlúv na vykonávanie štátnych veterinárnych činností (VPO) na rok 2024).

Žiadame zároveň riaditeľov RVPS, aby využijúc skúsenosti z uplynulých sezón mali neustále zabezpečenú vlastnú pripravenosť a aby zaktivovali aj mechanizmy súvisiace s úkonmi a akcieschopnosťou v prípade potvrdenia nákazy v chove (dostatok vhodných ochranných pomôcok, v prípade potreby súčinnosť polície, neškodné odstraňovanie tiel uhynutých resp. usmrtených zvierat atď.), ako aj mechanizmus potvrdzovania/vylúčenia infekcie v chove, prípadne u voľne žijúcich vtákov (odber a zasielanie vzoriek na laboratórne vyšetrenie, správnosť a úplnosť vyplňovania žiadaniek), aby boli pripravení na prijímanie bezodkladných veterinárnych opatrení na kontrolu chorôb zvierat, a to už pri podozrení z nákazy (predovšetkým v komerčných chovoch hydiny, kde následne hrozí vysoké riziko zavlečenia vírusu do ďalších chovov).

Téme sa budeme venovať aj na školení ZD3 ktoré je plánované od 10-12.01.2024 v Košiciach

S pozdravom

Štátna veterinárna a potravinová správa
Slovenskej republiky
Botanická 17
842 13 BRATISLAVA
43

prof. MVDr. Jozef Bireš, DrSc.
ústredný riaditeľ ŠVPS SR

© 2002 by the Board of Regents
of the University of Wisconsin
System
All rights reserved.